EESTI PÄEVA-LEHT

ESTNISKA DAGBLADET

12. aastakäik
Toimetaja Juhan Kokla
Vastutav väljaandja (ansv. utg.) Hans Schöier

Peatoimetus ja talitus:
EESTI MAJAS, Stockholmis, eraselskilt, Kocksgränd 3
Aadress: Box 16326
103 26 Stockholm 16
Telefon: 21 84 45

Toimetus Eskilstunas:
Toimetaja Jüri Aus
Aadr.: Eesti Päevaleht, Box 129, 631 02 Eskilstuna. Tel.: 016/14 77 72
Tellimispostgiro nr. 28650

Tellimishinnad:
Aasta ..... kr. 155:–
Termin (4 kuud) ..... kr. 56:–
Kuu ..... kr. 15:–

Kuulutusehind 75 öörs mm.
Arikuulutused 1 kroon mm.
Eskilstuna-Kuriens Tryckeri AB
Eskilstuna 1970

Eskilstuna-Kuriren

Kolmapäeval, 18. novembril 1970
Upplaga C
Nr. 267 (3551)

Auto surmas tänavaületaja

NEW YORK (VES) — Seabrooks, N.J. juhtus möödunud nädala neljapäeva, 5. nov. õhtul kella 7 paigu traagiline liiklusõnnetus 73-a. Helen Rebasega, kui ta oli minemas koju A. Vilmsi juurest, kus ta tööitas majanõbilisena. Taske udu ja saabunud pimeduse tõttu polnud tänaval niiha kuigi kaugele. Helen Rebane hakkas tiletama tänavat, kui udus tema poole sõitis auto, paisates ta tänavale pikali. Kukkumisel sai ta tõsiseid vigastusi, mis kansa tõid sisemise vigastusi, mis kaasa tõid sisemise verejooksu. Ka oli tal raskekujuline peaaju mõraneming. Kadunu toimetati koheselt haiglasse, kus ta elas veel vaid 1,5 tundi.

Pealsõitjaks osutus üks kohalik automüügi-äri pidaja, kes udu tõttu kõnniteelt just sõiduteele astunud vanainimest nägi nii hilja, et võimatuks osutus auto pidurdamine, kuigi sõitja, kelle kiirus polnud suur, selleks oli teinud katse.

Helene Rebane elas ja töötas Vilmsi perekonnas mitu aastakümmet. Ta korraldas majapidamistöid ja kasvatas pere lapsi, kui need olid väikesed ja kui vanemad töötasid viimsitega asus ta ka põgenikuteedele, olles muutunud perekonnaliikmeks.

Teadaanne

Kandideerides valimistel Eesti Baptistide liidu nõukogu, teatame, et meie ei ühine EVL valimisprogrammi seisuanalistega nn. "ühiltemise" küsimuses (peatükk "Kontaktid ikestatud eestlastega", kolmandast lõigust lõpuni) ning tõigendustega, mis esitatud peatükis "Tauniväid ja õigustavaid seisukohti".

Stockholm, 12/11 1970.

Anne-Marie Albo	Anta Paas
Lehte Ilme	Ahti Pae
Vaike Jürindo	Gunnar Raatma
Ilmar Laen	Susanna Tomson
Jüri Lepisk	

METSAKODU UUDISMAA
POSTIARVE 69 47 71 FALKÖPING
VABAÕHUPIIRKOND EESTI SKAUTLIKELE NOORTELE

Krusse eitab "mälestusi"

MOSKVA — N. Liidu eksdiktaator Hrushtshov laskis uudistebüroo Tass välisuudiste toimkonnas kaudu teatavaks teha, et ta pole kunagi "läänekapitalistidele" avaldamiseks välja andnud oma memuaare. Vahepeal nimett liikusid läänes kuulutused, et Hrushtshovi kirjutatud mälestused on N. Liidust välja smugeldatud ja antud publitseerimiseks USA ajakirjale Time.

See on öieti esimene kord kuue aasta jooksul, kus Hrushtshov võtab avalikult sõna. Ka vene võimul pole ametlikult kunagi nimetanud teda nimepidi, ärmisel juhul on endist diktaatorit kritiseeritud kaudselt.

Hrushtshov oma dementis seletab, et "kapitalistide väljaõeldis" olevat teda ülimalt pahandanud, kuna tegemist olevat võltsitguga. Läänes aga öelõkse, et dementi pole tõisesti veekindel, kunagine vene kõrgpartei "füürer" nimelt ei eita, et selline materjal võiks eksisteerida. Hrushtshov vaid rõhutab, et tema tsitsikiirult pole seda kellegile üle andnud. Ka üldiselt peetakse Hrushtshovi ootamatut areenilekerkimist üllmalt ebatavaliseks.

Üldiselt on aga Hrushtshovi kohta teada, et suvel tabas teda südameatakk ja et praegu on ta tervis väga halb.

1972. a. suvel viib massiend Rootsi-eestlasi läände, "üle Suure Lombi" . . .

1972. a. õhusilla lennukava Jutuajamine reisikorraldajaga

Ülemaailm eEesti Nädal Kanadas, Toronto vahetus läheduses, 8. juulist kuni 16. juulini 1972 kujuneb kindlasti suurimaks eestlaste kokkutulekuks vabas maailmas. Igal organiseeritud eestlasel Rootsis on võimalus olla üks nendest kümnetuhandest eestlasest, kes ilmselavad selle rahvusliku suursündmuse Kanadas. Nende jaoks ehitame õhusilla üle Atlandi Ameerika maandrile. Seda õhuteed mööda viivad eestlasi Rootsist oma rahvuskaaslaste juurde Kanadasse mitmed reaktiivlennukid vägagi soodsate hindadega.

1972. aasta töötab kujuneda aastaks, mill jälle kirjutame uue tähtsa lehekülje eestlaste ajaloo raamatusse paguluses — aastaks, mil toimub eestlaskonna kogunemine globaalses ulatuses, tõendades sellega tahtusgrupi vitaalsust, kokkuhoidu ja tahet püsima jääda eestlastena. Allpool pöördume organiatsioonide vabellise lennutoimkonna poole mõningate praktiliste küsimustega lennuvõimaluste kohta, milledele vastab üks reisikorraldajaid, fil. mag. Richard Norvell.

EPL küsib kõigepealt, kuidas on reis kavandatud. Kuna on kuulda olnud, et reis on kavandatud mitmete alternatividega, pärime, mis on sellise mooduse põhjuseks?

— Kuna õhusild eelduste kohaselt viib Ameerika maandrile tuhandepenise eestlaste grupi Rootsist, siis on kaasasõitjatel kindlasti erinevaid soove. Selleks, et saada veidi selgust nende soovide kohta, oleme lennureisi toimkonnas katsunud "gallupi" tõel pellida kasmmalsete huvi eri alternatiivide alusel. Selle alusel oleme välja töötanud esialgse lennuprogrammi, kus oleks võimalus enamiku soove rahuldada.

Millitest alternatiividest asja saab, selgub peale registreerumist, mõningaid tuleb vast kustutada, kuna hindade juures oleme arvestanud vähemalt 90 prots. kohtade täitmisega igas lennukis. Mõningaidq alternatiive tuleb aga vast vastavalt dubleerida.

Richard Norvell

New Yorgi alternatiivis see aga vast tähendaks, et saame võtta Pan American Boeing 747, jumbo-jet hilgellennuk. Muide on reis kavandatud moodsatel neljamootorilisel reaktiivlennukitel Boeing 707 ja DC-8.

Lennureisi stardikohtadeks oleksid Stockholmi Arlanda ja Kopenhaageni Kastrupi lennuväljad. Kahjuks ei saa lendu alustada Göteborgist, kuna Torslanda lennuväli ei võimalda suurte ookeaniiletavate rea-lennukite starti.

— Millisel on lennu sihtkohad Ameerikas eri alternatiivide alusel?

— Olgugi, et Eesti Nädal leiab aset Kanadas, paistab olevat eriti suur huvi külastada ka New Yorki ja kuna lennuhinnad sinna on soodsaimad, oleme arvestanud lennuprogrammi esimeses osas just New Yorgi alternatiividega.

Selles esimeses õhusilla osas stardiksid kolm lennukit 30. juunil 1972 just lennuks New Yorki. Nendest esimene lennuk Kopenhaagenist ja teine Stockholmist, kusjuures need kaks lennukit pöördukstagasi neli nädalat hiljem tagasilennuks samuti New Yorgist. Põhjus miks me arvestame siin just New Yorgiga, on, et paljud tahavad teha ringreise, pikemaid või lühemaid USA-s.

Selleks on praegu kehtivate reeglite kohaselt väga soodssd võimalused, kuna eurooplased saavad kasutada kogu ameerika ulatuses ringreisid 50 prots. hinnasalandust regulaarsetel lennuliinidel individuaalselt reisides. Ainsaks tingimuseks on, pilet peab olema ostetud Euroopast, et reis kestab vähemalt kaks nädalat ja et tehakse vähemalt kolm peatust.

Nii näiteks saaksid need, kes soovivad sõita New Yorgist Torontosse Eesti Nädalale, kombineerida seda ringreisiga. Lennates New Yorgist Niagarasse, sealt sõits bussiga lähedalasuvasse Torontosse, peale Eesti Nädalat aga jätkata ringreisu Niagarast lennates Chicagosse, sealt hiljem Washingtoni, kust hiljem tagasi lennata New Yorki kojulennuks. Kogu see näites toodud lennuringreis maksaks praeguste hindadega

Järg. lhk. 2.

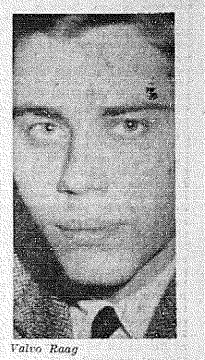
Sõprade Ringi asutajaid ja esimesse juhatusse valitud liikmeid aastapäeva puol. Vasakult praegune esimees Gerhard Peet, Erika Rüsenberg, Endel Tori, Elmüre Kägi, Heino Tomson, e sinaine Linda Palm ja Oskar Martcn. (Foto Kopier).

EESTLASE PÖÖRET TEKITAV PATAREI

NEW YORK (VES) — Eestlasest elektroonika insener Valvo Raag konstrueeris kaks aastat kestnud uurimistöö järele uut liiki ja ainulaadse patarei, mis annab jatkuvalt elektrienergiat 10 kuni 20 aasta jooksul. Valvo Raag on Dallases, Tex.asuva USA suurfirma Resalab Inc. teadusliku divisioni energia konversiooni osakonna direktor Menlo Park'is Kaliforniias.

Nagu Resalab firma president G. H Cramer jutustab, on Valvo Raagi ja tema kaastööliste ühistöö arendatud patarei ainulaadsel eellsel leiate elektrienergia allikatega võrreldes peamiselt seepärast, et energia konversiooni tõhususe ja voltazhi otsese tootmise poolest ta ületab kõik teised olemasolevad jõuallikad. Nagu president Cramer ütleb, on leiutis kohe kasutatav erialalises tööstuses, sõjandusliksel aladel ja arstiliku ravi alal.

Uus patarei on oma pika eluea, suure usaldatavuse ja väikeste mõõtude tõttu eriti sobiv Resalabiseks südame tegevuse reguleerijaks (pacemaker). Südame tegevuse reguleerimise seadmed annavad väikseid elektrimpulsse, mis põhjustavad südame muskilte tööiepanemise. Praegused importeeritud südame reguleerijad omavad jõuallikana tavalise

Valvo Raag

patarei, mis tuleb muendada rinna operatsioonega keskmisel iga 12 kuni 24 kuu järast. Nagu märgitud, töötab Valvo Raagi konstrueeritud patarei 10 kuni 20 aastat.

Suurt tähelepanu ärataanud leiutise tegija ins. Valvo Raag on Long Islandil elaneva tuntud ühiskondliku tegelase, kirjanik-ajakirjanik Arno Raagi ja tema abikaasa Elli noorem poeg.

Leiutisest ilmub pikem kirjutus ühes leiduri ins. V. Raagi fotoga Palo Alto Kal. ilmuvas "Palo Alto Times'is". Fotol on nuo pisipatarei leiduri käes.

● Lennuväli paigutas maskera orbiiti salajase sõtellidi, mis peagu silmapilkselt saadab häire kui N. Liit või Punn-Hiina laservad välja kaugraketi USA vastu. Satellit pääsib Vaikse ookeani kohal ja tema saateid võtavad vastu Kalifornias asuvad jaamad.

Vabadusliit tutvustas oma valimisprogrammi

— Eesti rahvas on laialt pillatud mitmesse maailmajakku, kuid selle peasse leidub Eestis. Meie ei otsi kontakti mitte okupantide, ükestjaate ja kollaboratööridega, vaid eesti rahvaga, ütles Eesti Vabadusliidu poolt korraldatud pressikonverentsil Stockholmi Eesti Majas liidu programmi tutvustamiseks ahieseimees Rein Aau (Malmö), propagandaprogrammis tähelepanu äratsnuod punkti kontaktidest ikestatud kodumaaga.

Mida taotleme, on rahvusliku vastukaalu loomine venestusepiotsessile Eestis, kõikukuluvustunde süvendamine kõikide eestlaste vahel ning uute impulsside hankimine väljaspool kodumaad toimuva Eesti vabadusvõitluse konkreetseks tööks. Selletsi andsid esimees Herman Kann, abiesimees Rein Aau ja sekretär Voldemar Kivisrd.

Nagu selelustest selgus, soovib rühmitus Eesnduse edaspidises töös suurenemud kontakte väljaspoole oma rahvusgruppi ja mitte ainult piirdutna mõttevahetusega eestlaste endi keskel.

Et sellised aktsioonid võivad hiid tulemusi anda, selleks on aktuaalseks näiteks õnnestunud reageerimine eesti keele säilitamiseks eksamisienne Uppsala ülikoolis. Vastandina võiks esile tuua leigat reageerimist eestlaste poolt, kui Rimss ekraanile film "Reisiriskningen" kuigi terve nasa oli teada, et selline film on tulemas.

Õnneks kustus poliiku huvi filmi vastu ruttu ja suurem aktiivsus meie poolt oleks võimud sellele teha ainult asjatut reklaami.

Kuid tähtis on valmisoleku moment. Ilma kedagi kritiseerimata tahaks Vabadusliit, et meie demokraatlikult valitud esindus ehitaks üles

Järg. lhk. 2.

Koorilauluvõistlus tõi kokku 51 laulu

Eesti Laulijaskond Rootsis, sooviga nuendada ja värskendada eesti koorilaulu liiteratuuri — koorilaule — kuulutas kaesoleva aasta kevadel välja nute a cappella koorilaulude võistluse ühes klassis, kusjuures laul võis olla kirjutatud kas sega-, nais- või meeskoorile.

Auhindade kogusummana on ELR:i poolt välja kuulutatud 3000 krooni: I auhind 100 (kroon), II — 600 krooni, III — 400 krooni ja neli tunnustusauhinda, igaüks 250 krooni, kusjuures auhindamis-komisjon võib jatta mõne auhinna välja andmata või määrata kuks võrdset auhinda.

Võistlusse ilieskutse eesti helilooglle sveedeti tiismasilmiliselt ja sarnaselt pellele helilooglle poolt on ehmd ärakorjatud ainult Vaidtsteinde esitamise viimaseks tähtpäevaks — 1. novembriks oli saabunud 51 helindit, neist segakoorile — 32, naiskoorile 6 ja meeskoorile 13.

Võistlustööde ümbrikutel leiduvate postitemplite järele on laule saabnud Rootsist, Taanist, Norrast, Kanadast, USA-st ja Austraaliast.

ELR juhatuse poolt on palutud laulude hindamiskomisjoni: helilooja Eduard Tubin, helikunstnik-koorijuht Hilma Nerep-Mosson ja muusikaõpetaja-koorijuht Harri Kõisk, kes on juba asunud laulude hindamisele.

Võistlustagajärgede — auhinnatud laulude väljakuulutamine koos autori kinnise ümbriku avamisega laulud on sisse antud võistlustingimuste kohaselt varjunime all) toimub E.V. 35. aastapäeva auks 1971. a. veebruaris.

Võistlusele saabunud laulude arvult on kiieseliv suurim kõigst varem paguluses korraldatud taolistest võistlustest. Võrdluseks voiks tähendada, et omanjikituse ajal korraldatud suuremal koorilaulude võistlusel, mille korraldas Eesti Lauljate Liit 1925. a., esitati 117 laulu. Muidugi jääb veel oodata auhindajate otsust laulude kvalliteedi osas, kuid tahame, lootа, et eesti koorilaul paguluses tõlenеb tõhusalt uudse heliloominguga.

Põhjalatütred-Kalevipoeg ühisIipkonna juht Susanna Tomson annab üle sünnipäevakingituse hr. Hans Luik'ile. (Foto Kopier).

Põhjalatütred-Kalevipoeg Sõprade Ring 10-aastane

Põhjalatütred-Kalevipoeg ühisIipkonna Sõprade Ringi 10-nda tegevusaasta tähistamine toimns Göteborgi Gamlestadeni Medborgarhuusis koos traditsioonilisele sasnud stgispeoga. Naisringi liikmed olid hoolitsenud ka laudade dekoratsioonide eest, mis andis peosalile väga dekoratiivse ilme.

Auhüalistena olid kohal esimese sõprade ringi valitud liikmed, proual Linda Palm, Erika Rüsenberg, Elmüre Kägi ja härrad Endel Tori ja Oskar Marten. Samuti ipkonna ja Metsakodu üks suuremaid toetajaid hr. Hans Luik Trollhättanist.

Aastapäeva tähistamine algas esimehe Gerhard Peeti sõnavõtuga, kes muuhulgas ütles:

— Mida kauem viibine paguluses, seda suuremaks kasvab organiatsioonide arv, kes võivad tähistada oma 25-aasta tegevusjuubeleid. Põhiliiiste tähmituste ja erakondade organiseerimisa alustamine kõrval ei jäänud kõrvale ka triste kultuurilistes ja seltskondlike organiatsioonide loomine, ka mitte skautlikud noored. Lipkondi moodustati ülerligiliselt. Nii alustasid ka Göteborgis tegevust kaks lipkonda: Kalevipoeg ja Põhjala Tütred. Mõlemad lipkonnad võivad tähistada ka oma 25-nda juubelipeva.

Gerhard Peet sõnetas lühidalt neid põhjuseid, mis andsid tõuka Sõprade Ringi organiseerimiseks, seda reeskirt mis lipkonnas Tallinn loomise näol. Imperiaal oli positiivsed, sest kunagi varem ei esinenud organiatsioonina segaisend

Järg. lhk. 2.

EPL *18. novembril 1970*

Viimne suurmees

De Gaulle, kes nüüd suri, oli küll viimased aastad kõrval tegelikust poliitikast, kuigi sellegipoolest kestis tema mõju nii Prantsusmaa kui Euroopa politikas edasi, sest tema järglane Pompidou ja gaullistid valitsusesistumis jätkasid üldiselt tema jälgedes, kuigi modifitseeritud vormides. Või bijutgesti ütelda, et de Gaulle oli kanoja viimaseks suurmeheks rahvusvahelises formaadis, võrreldav varem lahkunud suurmeeste Churchilli ja Adenaueriga, kes andsis koos temaga ajastule oma palge. De Gaulle oli veendunud, et mastus on annud talle missioni päästa Prantsusmaad ja see andis talle tugevuse. See kindumus Prantsusmaasse andis talle võimalused riigi raskeimate siseküsimuste lahendamiseks, sest Prantsusmaa oli oma rahvaga samavõrra kindumud vanasse kindralisse ja tema kutsumusse. See oli midagi, mis sarnanes kunagiselle Jeanne d'Arc'i missioniga. De Gaulle kergahastas Hitleri saagiks langenud Prantsusmaa kummutamatut vastupanu ja kui Prantsusmaa taas oli vaba, siis vankumatut usku Prantsusmaa tsentraalsele kohale nii Euroopa kui ka maailma suurpoliitikas. De Gaulle lahendas radikaalselt asumande küsimuse, et pääseda majandust kurnavaist võitlustest ja kutsumus rahva poolt, lõpetas sisepoliitilise ebastabiilsuse, laskumata selle juures ennustatud sõjavälise diktatuuri saendisse.

Presidendivõim oli 'ügev, veel tugevam presidendi isiklik autoriteet, kuid parlamentarism menet-

lust ta kinnati ei pondutanud. Ja kui ta lõpuks 27. aprillil 1969 tonmunud rahvaküsitlusel ei saanud kinnitust oma soovitushõdade, siis pidas ta oma valimiste eel antud lubadust ja lahkus otsekohe. Et see teatud hibeduse järele jättis, seda oli näha tema viimastest kõnelustest, matuste ümber, kus sonaselgelt soovitis, et riigi, st. tema enda järeletulijate osavõttu talitusest ei soovita. Pompidou peeti de Gaulle'i enda kroonprintsiks.

Ilmale on, et de Gaulle ei olnud temaga pärast nähtud, kuna järeletuljа pehmendas tema liini ja muutis selle siiski "omaenda liinikс" injunes ei saa märkimata jätta, et suurmees de Gaulle iniesena tegi ka vigu ja üsna suuri oma rahvusvahelises politikas, lastes seda oma rasketel aegadel tekkinud sümpoatitest-antipaatistatet mõjustada. siis kui läänesuurrigid vastasid talle alla kui üsna tähtsusetule tegurile. Ilmselt sellest pärines tema vastumeelsus NATOkonstoole ja Prantsusmaa sellest eemaldamine. samuti takistuste loomine Inglismaa vastuvõtmisele Euroopa ühisturgu EEC-sse. Selles viimases punktis on Pompidou korrigeerinud oiukorda, ei ole aga otse näha, et Prantsusmaa muudaks oma seisundit NATO-s. De Gaulle soovis et Euroopa seisaks oma jalgadel ja oleks omaette suurvorm miilisel eesmärgil ta loi oma sopruse Adenaueriga ja aitas maha matta sakslaste ja prantslaste vana vaenulikvust. Ta ei soovinud aga selle juures rahvusliku suveräänsuse vähendamist ning oli näit. kategooriliselt vastu EEC organite loomisele, mis oleksid olnud "üle liikmesriikide suveriinteedi".

Kui tagasi vaadata de Gaulle'i kui suurmehe isiksusele, siis sõnastus ta kahtlemata suurimaks selgajal. kui Prantsusmaa oli sõna otseses mõttes põrmus. okupeeritud saksiaste poolt ja valitsetud nende käsust ja armust Kindral de Gaulle keeldus aktsepteerimast sündinud fakti, fait accompli'd. Prantsusmaa alistumist. Olukorda, mida paljud teised prantsuse juhid ja ka maailm võttis resigneeduna. De Gaulle jatkas ükskõnds võitlust ja saavutas kui "massaja". Ta järjekindlus viis siiski sihile ja "reaalpoliitikud" muutusid reeturiteks. See moment tohiks olla õpetuseks ka kokkidele tanapäeval, kes soovitavad aktsepteerida sündinud fakte ja mitte vaiitvete. Aktsepteerimistega ei saa pidada vabadussõtlus.

KLA

Edutamised

Koolide ülemvalitsus on kinnitanud fil. lic. Erik Rebase Uppsalast arvates 1. jaanuarist Karlstadi Tingvalla-Gümnaasiumi matemaatika ja keemia lektrioks.

Eesti Vabadusliit

taotleb vahemusrahvaste eshndajate valimist riigipäeva ja kogukondlikesse volikogudesse.

SIIT ja SEALT

● New Yorki sõitis arhitekt Mait Kippar Stockholmist, kes hiljuti, Saksamaal lõpetas Karlsruhe tehnikumlikooli, USA-s tutvub ta sealsete töötamisprobleemidega ja -viisidega. Ta jääb USA-sse kun tähtpuni.

● Kirikuõpetaja Andres Taul New Yorgist sõitis puhkusele Inglismaale, kus elab tema isa dr. thel. Jaak Taul ja kus ta ise pärast Oxfordi ülikooli uusteaduskonna lõpetamist töötas eesti vaimulikuna.

Noored ja vanad, kõik rahvuslikult mõtlevad eestlased, loevad ainukest vaba eestlase igapäevast sidemeest ja häälekandjat

EESTI PÄEVALEHT

Aeg on tellimisi tuendada uueks terminiks

Tellimisi võtavad vastu kõik postiasutused (täita postil ajatehtede tellimiskaart, märkides Ekslitsuna-Kuriren. uppl. C). Tellimishinnad: aasta — kr 129;—, termin (4 kuud) — kr 45.—.

Uuendage segasati, et lehe saamises ei tuleks vahetl

UUDE TERMINI EESTI PÄEVALEHEGA!

1972 a. õhusilla konnikava

Algus lk. 1

New York—Niagara—Chicago—Washington—New York kokku ainult 265.- rootsi krooni.

Neid alternatiive on palju, ja osa hõlmab ka tervet rnandrit, kalifornnid on lennureis New York—Niagara—Chicago—San Francisko—Los Angeles—Las Vegas—Grand Canyon —Washington—New York praegu ca 750.- kroon.

Ehamus kaasmaalasi võib ga pealegi Rootsist New Yorki saabumist tutvuda mõne päeva jooksul New Yorgiga ja siis sõita bussiga ühe päeva kestvale reisile Torontosse, kusjuures teel enne Torontosse saabumist võib teha peatuse Niagaras kose juures ja jätkata sõitu järgmise bussiga lähedalasuvasse Torontosse. Pilet bussiga New York—Toronto maksab veidi ülle 150.- kroni edasi-tagasi.

daks aga Stockholmist. Ne wYorki ja

Kolmas lennukitest 20 juunil lennhiljem tagasi Rootsi Niagara lennuväljalt. Selliselt New Yorki külastanudel poleks vajadust sinna enam tagasi pöörduda, see tähendaks ka et on tarvis sõita ainult ühe otsa bussiga New Yorgist Torontosse.

Need kolm lennukit 30. juunil moodustaksid meie charterprogrammi esimese osa, sest see päev langeb veel madalhooaega, kus lennuühingute hinnad on mõnikümmend kroonn madalamad tagalt.

Lennuprogrammi teine osa langeb juba kõrgsesooni ja on sünkroniseeritud tööstupuhkusega, mis peaks algama Rootsis 7. juulil 1972.

Kuna aga see programmiosa langeb Eesti Nädala vahetusse lähedusse, siis peame lendama otse Eesti Nädalale ja "turismi osa" ja sugulaste külastamise jätma hilisemaks probleemiks.

Need lennukid startivad Stockholmist/Kopenhaagenist 7—8 juulil 1972 otseslennuks. Pan Americani lennukid otse Niagara lennuväljale ja teiste lennuühingute maainad Toronto lennuväljale. Niagara alternatiivi valimutel jääb siiski võimalus Niagara kose vaatamiseks enne saabumist Eesti Nädalale. Üks Pan Americani lennukitest pöördub tagasi Rootsi neli nädalat hiljem ka otse Niagarast, teine aga New Yorgist. Nii, et need kes soovivad USA-d külastada peale Eesti Nädalat võivad seda teha, kusjuures neil tuleb sõita New Yorki ainult ühe otsa.

Torontosse sõidavad lennukid lendavad aga tagasi Rootsi ka otse Torontost.

See on sobivaks lennualternatiiviks eriti neile, kes kavatsevad kojusõidu ajaks säästa Kanadasse oma sugulaste juurde.

— Kuidas on lennureisi kestvusega?

— Normaalseks on kõikide alternatiivide kohaselt neli nädalat Ameerikas, kuid on olemas piiratud arvul võimalusi nelipäevaliste reiside vähendada koimele nädalale või pikendada viiele nädalale.

— Kuidas on hood lennuhindadega?

— Need on vägagi soodsad ja madalamad kui Lend Läände II ajal. Kuna New York on selgelt liinennal ja enamus lennuühinguid omavad seal "baase", siis on see kõige odavam alternatiiv, kus odavamaiks on 30. juuni reis Kopenhagen—New York edasi tagasi 885.- rootsi kroon. Kallelm on aga Stockholm—Toronto edasi tagasi 1 100.- krooni. Niagara alternatiivid on vahepealsed, kuna Pan American annab seal soodustusi.

— Lend Läände varasemalt ära tühistel olemas obligatoorsed "säästupiraanid", kuidas on see kavandatud 1972.aastaks?

— Ka seekord tuleb obligatoorne säästuplaan ,sest selle hoiuprotsentiga administreerime osaliselt reisi. Seekord tagasivalt kõik rahaletoodud Eesti Hoiu-ja Laenuühisuse kaudu Stockholmis Sparbak juures. Pangadirektor Wentsel lubas kõik need tehingud panna "diatsmasinale", sest selle suurt saagsmootjate hulka oleks võimatu teenindada manuaalselt. Pank saadnb välja ka igakuised sissemaksu kaardid ja igas kuus saame selliselt täpse ürvande, kuidas tood on sissemaksudega ja ka "unustajad" saavad automaatselt "datamasinalt" meeldetuletuse ununenud sissemaksu kohta.

— Millal lähed registreerumine käiku?

— Kavatseme materjalid viljasanta kogu organiseeritud eesti liikmeskonnale detsembri alul, need tuleks koos Rahvusfondi-Komitee "Sõnumitega" ja Rootsi Eestlase Esinduse "Kontaktiga".

Registreerimisleht t.leks tagastada 15.jaanuariks 1971. Registreerumisnäiakuu tasuda aga Lveebruriks 1971. Kuid enne peavad nagu ülal mainitud meil olema registreerumise kaudu aadressid, nii et pank saab välja saata sissemaksukaardid — seepärast eri ajad registreerumiseks ja registreerumismaksuks.

Euroopabüroo käsitas venestamist Eestis

Osavõtjad kuuest maast

LÜNEBURG (EH) — 22. oktoobril 1970. a. avanes meil jälle võimalus koguneda Ida Akadeemia ruumidesse Lüneburgi, kus toimus Clemmalimse Eesti Keskinõukogu Euroopa Büroo töökoosolek, mille avas ja juhatas Euroopa Büroo esimees kohnel Alfons Rebane. Ametlike delegatidena võtsid osa Saksa Liiduvabariigist E. Reisenberg ettekanne teemal: "Välispoliitiline olukord Euroopas, eriti peale Saksa ja Vene lepingu sõlmimist." Sel puhul tehtus pöhjalikult ootamatult ette kerkinud uut olukorda ja tagajärgi, mida uus leping meile ja kogu Euroopale pakub.

Peale ettekannet järgnes elav läbirääkimine delegaatide vahel, mis kestis kuni lõunani.

Kui koosolek jatkus, võttis sõna G.E.K.N. peasekretär E. Vallaste, es oli oma ettekandeks valinud: "Olukord Ameerikas. Clemsalimse Eesti Keskinoukogu poliitiline ja rahvuskultuurne tegevus ning võimalused selleks. Kava tulevikuks".

Ohtupuolsest koosolekust võttis osa ka Balti Seltsi peasekretär Saksamaal hr. Adam Grünbaum, kes eestikeelses kõnes tõi tervitusi Balti seltsilt ja andis lühikesse ülevaate sellest organisatsioonist, mis nüüd oma 15 aastat istungit pidas.

Sellele järgnesida iga riigi esindaja ettekanded, mis oli mõeldud ülevaate andmiseks iga maa eestlaskonna tegevuse suhtes.

Ülevaatluks kujunes Rootsi esindaja Ahti Pae ettekanne, kus ta märkmeid tõi jarellainetest Rootsis, mis tekkis peale "Leegionäride" filmi näitamist.

See esmaklassiline propaganda vahend on väeliku arvamuse muutmul leitsalse kaljuke ja venelaste tegevusi oigsesti tunnistanud. Kuid vastupidist väimet avaldas see film 23. aastasesh Aurelie Keppellie, kes Venemaale sõitis ja Kiievi jaamas pildi raiemise knasvõetud venekeelseid lendlehti, milline eksemplar oli ka koosolekule kaasa toodud. Kiievi jaamas arutceriti tüdruk, kuid saadeti hiljem Rootsi tagasi.

Igale ettekandele järgnesid elavad diskussioonid, mis kestsid kuni hilisõhtuni.

Järgmisel päeval algas ühine töö päev Balti Seltsiga, mis erilist huvi pakkus oma hästi ettevalmistatud programmiga.

W. Kause, Lüneburgist esitas: "Tolalitäre Fremdherrschaft und Bevölkerung". (nach Tagebuchaufzeichnungen des deutsch-baltischen demokratischen Politiker P. Scheiemann).

Ernst Legan, Ida Akadeemiast; "Die Aussenpolitik der DDR in Ostseeraum". Dr. Heinz Ischreyt, Lüneburgist handis ette hältaste huulet ja lüürikat pealkirja all: "Lesung aus baltischen Dichtungen in der Heimat und in der Fremde".

Elmar Schubbe, Bonnist (Sündi2 nud Tallinnas 1934. a.) "Die BRD zwischen Ost und West". P. Kovalevskis Kopenhaagenist esitas: Estwongene und freiwillige Koexistenz. Eingne Gedanken zum Kulturaustausch zwischen Heimat und Emigration.

Ja lõpupäeval Ülemaalimse Eesti Keskinõukogu peasekretär Ed. Vallaste ettekanne "Das Problem der estnischen Gruppen in USA" tõi esile heaskitsimist ja elavaid diskussioone kuuhajaskonna huigest.

Mõlemad konverentsid pakkusid tõetruud materjali olukorrast, mille elame. Selgitus ohte, mis meil ees selsavad ja soovitas mitte laskuda ükskõiksusesse. Tuleb olla valvel, utnda huvi kõigist ja eriti olukorrast oma lähemast kodumaal. Teha selgitustööd eriti venestamise vastu, mis annab endast kõvasti tunda Balti riikides.

Kes tänapäeval jalutab Tallinna tanaval, kas on see siis kohalik elanik, turist või ka isegi eestlasest kommunist, peab tahtmatult esitama küsimuse, et mis on saanud Sinu rahvast — meie armas Tallinn?

Veneleste juurevoolule ei paista lõppu tulema ja samal ajal eestlaste arv on vähenemas. See on probleem, mis nõuab kiiret avalikkuse ette toomist.

Ida Akadeemia mungavustes sai seljataha jätta päevad tõsist tööd. Sai tasu sõprusi juure luua ja vanu sidemdada hilistel õhtutundidel.

Kõik delegaadid lähkid koduteele teadmisega, et see töögöid saab ka edaspidi olema avatud meile, kus meie piiüame anda oma parima võimaldes vabaduse suunas Eestile.

R.

Eesti noor Ameerika sõjateaduse teoreetik

NEW YORK (MLE) — USA armee kindral-taabiala kolledzhi (U.S. Army Command and General Staff College) poolt Fort Levenworthis Kansases väljaantava sõjateadusliku ajakirja "Military Review" septembrikuu numbris on avaldatud kapiten Aadu Karemaa silmapaistev ja huvitav kirjutis helikopterlennukite rakendamiseks soomusvägede ülbudessantideks tulevikusõjas.

Selle mooduse rakendamisega tekkib sõjapidamisel võrreldes senisega täiesti uus ja erinev olukord — kus kaugused ja tagala ning rinne kaotavad oma praegusekujulise mõiste. Soomusdivisiidne tankide kolonnid voivad n.h. terved sada langedes sada odavamatult operecerima vastaspoole kõige sügavamas tagalas ja hanarata selteel oma valdusse elulise tähtsusega keskusi või territoooriume.

Kapt. A. Karemaa, kes on seronautika ala insener ja magister ning sellena tegutseb lääneranmikul, käsitleb peamiselt seesugune uue taktikaga sõjapidamisviisi lähistelt just helikopterite rakendamist neis ülesannetes. Ta avaldab arvamist, et kuigi lähema 5—7 aasta pärast niit. nii USA kui N. Vene omavad juba ülitaskeid tanke tõsta ja transporteerida võivnid helikopteroid, võiks arvata kuluvat vähemalt tosin aastatad enne kui taoliste hiigelhelikopterite massproduktsioon saudetakse lasta käiku. Juba praegu on kahel mainitud suurrigil esimesi erakordselt suuri helikoptereid, venelastel näit, kuni 40 tonni tõstejõuga. Tänapäeva ülhrasked tankid kaaluvad aga üle 50-ne tonni.

Autori arvates võiks olukorda muuta aga see, kui uute sõbivate metallisegude leiutamisel tankide raskus kahaneks. Oma artiklis on mag. Karemaa avaldanud hulgaliselt mitmesugusaid andmeid helikopterlennukite ehitamise seniselt arengulcelt, lisanud vastavat statistilist materjali ja tulevikuseis väljavaateid.

Seesugused uuel sõjapidamise viisil, mis alles "paberil", on veel rida lahtiseid probleeme, nagu näit. vajalise järelvee küsimus. Puudub ka veel ülalse nimetuse sõjapidamise mooduse ligem doktriin, ent suurriikide sõjalised juhtivad ringkonnad on küsimusest kõikjal huvitatud ja suurd on selle alu tõhenev uurimine ja rakendusvõimaluste selgitamine. Eriti palju on selgunud helikopterite kasutamise osas Indo-Hiina sõjatandril, s.o. vietnamis ja Kambodzhas, kus helikopteriid on võinud tõha laienenud ülesandeid.

"Military Review" ON USA mitmete sõjalste perioodilste väljaannete hulgas üks autoriteetsema tasemega ajakirju, mille peamisteks kaastöölisteks on armee kindralstaabiala kolledzhi lähetatud vanemad karjääriohvitserid.

Et eesti rahvusliku päritoluga teservkapten Aadu Karemaa mainitud kirjutis on ajakirja septembri numbri penaetiklikus s.o. esimesel kohal, näitab millist tähtsust sellele on omistatud.

A. Karemaa sai tehnilise kõrgema haridusee seronautika alal kümnekonna aasta eest New Yorgis Brooklyni Politehnikumis, kus ta sooritas ka oma magistritöö.

Sellest peale töötab ta oma erialal iuhnerannikul. Ta on sõjaväes teeninud mainitud alal ja kui Special Force'is. A. K. on ka ise tubli lendur. Rida aastaid tagasi sooritas ta uksi oma viiikese istkilku spordilennukiga lennu läänerannikult. New Yorki ja tagasi. Siin oli ta 50-date aastate algul tuntud aktiivse eesti skaudipoisina. Ta on hiljuti surnud end. E. V. kaadriohvitseri leitn. Alo Kr emaa poeg.

Vali LIBERAALSE ERAKONNA (LE) kandidaadid Rootsi Eestlaste Esindusse

EESTI KULTUURI KOONDIS
POSTGIRO 57588

TEISED LEHED

UUS MUUR — RUBLAMÜÜR

Scoses N.Liidu välispasni hinna kümnekordseks tõstmisega, nii et see maksab nüüd peaaegu poole aasta palga, kommenteerib Stockholmis "Tetaja":

"Rublamüür... Toepoolest, see autoronnosõiine passimaks sõidab nagu müür ühe omaste külastamiseks neilegi vähestele, kes selleks loa saavad. Ka neile ülesikutele, kellede luba enne hinnatõstmise päeva kiss oli, aga väljapaas oli välja võtmata.

Miks sisu järsku nisugune hinnatõstmine. Kas masiima rikkaimal maal, nagu N. Liit ise enda kohta arvab ja mida see ka ana loodusvarade poolest on, tuli järsku sõitte nii suur puudujääk, et pesb katsuma oma alamasteik ka sedaviisi rublasid kätte saada.

Või on nõukogude võimu alused tõepoolest nii kõikuvad, et need väheseid reaalseid, enamasti juba aastates, kes külastushõsid saavad, neid aluseid paigalt nihutada võivad Nüsugune kartus ehk poiegi alusetu, kui arvesse võtta suuri kiiu tehnoloogilisi raskusehaat, mis viimase ajal Moskvast kostab.

Turismigruppidele ja ametreisidele on välispassi hind endine. Viimase ajal siin liikunud, peamiselt ehkutseie järgi ametlikud nõukogude turistgruppides on vaid üks-kaks eestlast olnud. Tahtjaid ile "suure ja lala..." liiga palju ja "härrasrahvul" muidugi eesaigus. Ja mis puutub ametiikutse reaidesse, siis Stockholmi võib vennastuskaastöe eesmärgil hakata tulema Ants Saare taolisi endisi hävituspatuspataljonlast ja sadu "rahvuslikke teenelisi" tegelast. Nende välispassid maksab riigivõim kinni."

Lühiteated Ameerikast

● **President Richard Nixon teatas Kongressile, et valitsus muudab varem esitatud esaduseelnõu poudustkaanatajate perekondade abissamiseks nii, et seadusse alla tuleb 4,6 milj. lisaks veel 300 milj. dollari võrra.**

● **Kirjastusettevõte Time, Inc. teatas, et tema valduses on ja kirjavahetusse N. Liidu end. peaministri Nikita Hrushtshovi ülestähendusi ja kommentaarid, millede käsikiri on N. Liidust välja toodud saladuses hoitavad viisil.**

● **President Richard Nixon moodustas kohtuuuimisteerimi sisemise julgeoleku osakonnas uue ministri asetäitja koha, kellele antakse ulatuslikud volitused terroristlike ja militantsete gruppide tegevuse uurimiseks ja kohtulikuks jälitamiseks.**

● **Tööturje protsent tõusis 5,6-le, mis on kõrgeim 1964. a. saadik. Oktoobrikuus registreeriti 4 milj. 259 tuhat töötut. Kuna vähenes nädalatöötundide arv tööloiljali, langes tööstustoodete keskmine nädalapalk 121 dollarile.**

● **Presidendi poolt määratud komisjon akadeemilistes õppeasutustes toimunud rahutuste uurimiseks nättab oma arvandes, et rahutusi ja varandaste hävitamisi on kõige rohkem toimunud USA idaranniku suurtes kolledzhites.**

Kohaliik elu

STOCKHOLM

Eesti Ohviseride Kogu

korraldab ettekandeõhtu laupäeval, 21. novembril kell 17 Eesti Majas, Regeringsat. 24, mitte reedel 20. nov. nagu varem teatatud.

Ettekandega esineb major M. Martsoo teemal "Minu läbielamused N. Liidu vangilates ja sunnitöölaagrites Siberis". Kohvilaud. Osavõtust teatada kuni 19. nov. tel. 26 60 27. Erikuteid ei saadeta.

Vabadusliit

Algus lk. 1

isiklike kontaktide süsteemi Eesti ühiskonna ja ametivõimudega, sin akrediteeritud diplomaatidega, kelle poolt on ootata mõistvat suhtumist meie põhidüstesse, samuti kõigi teiste ühiskondlike Institutsioonidega.

Me ei tohi alati olla ainult protestija olukorras, me peame ehitama oma kontaktivõrku väljaspoolle ka konstruktiivses mõttes, et meie soovid leiaksid rakendamist, mitte kui oaimaad nõupidamised, vaid kui ettepanekud, mis on mõistetavad.

Tõhutati ka vajadust tihedamaks kontaktiks eestlaskonnaga ajakirjanduse kaasabil, vaidlusi ja ideealgatusi programmis, mida tutvustas esimees H. Kann.

Vold. Kivisaid tuletas meelde, et Vabadusliit on tekkinud 1956 a. valimistele läinud n.n. "Noorterühmast", millise eesmärgiks oli demokraatliku struktuuri loomine eestlaste tühikondlikule tegevusele Rootsis vabade valimiste kaudu. Rühmitus ei ole nimemuutusega ega aastatega vananenud, keskmine eluiga on umbes 40 aastat.

Esimuse valimistel esinevate rühmituste majandusliku võimsuse ja piiratud, kuid lubati koostöös teiste rühmitustega teha kõik mis võimalik, et valijate osavõtt ülduvalimistest oleks võimalikult suur. Valimistel osavõtu protsendist oleneb nue Esinduse autoriteet väljapoolt.

Valimiste viimasel päeval, 22. novembril, tolmub Stockholmi Eesti Majas üldvalimiste pühapäev, kus saab häält ära anda, sinetada ja kuuiata mitmesuguseid ettekandeid.

Prof. Lagerlöf in memorian

Esmapäeval 9. nov. lahkus siit ilmast rahvusvaheliselt tuntud veterinaarteadlane ja organisaator, endine Rootsi Veterinaariülikooli veterinaargünekoloogia ja sünnitusabi professor (1934—1962) ning samu ülikooli rektor 1957—1962, olles üsjn astunud üle 75-da eluaasta piiri.

Nils Lagerlöf leinavad Eesti vet.-arstid kui Eesti Vet.-arstide Ühing Rootsis auliiget, kes peaaegu kõigile on olnud õpetajaks ja aitajaks teenistuse leidmisel siin maal peamiselt veiste kunstliku seemenduse alal. Ta on loodvastt alla kriipeutanud Eesti vet.-arstide panust Rootsi põllumajandusele ja loomakasvatusele. Ta jälgis suure huviga meie elualu ja edasijõudmist ning kohanemist siin maal.

Nils Lagerlöf on rahvusvaheliselt hinnatud loomade sigimisorganite füsioloogia ja patoloogia uurijana olles paljude Ülikoolide (Rootsi, Hannover, London), Helsing, Genti, Bangkoki ja Norra) audoktorjks.

Nils Lagerlöfi suured teened on n.n. alaarenenud maade vet.-arstidele täienduskursuste korraldajana, olles FAO-ekspertiis India, Tois ja Türgis ning külalisprofessorina Kairos.

Nils Lagerlöfi mõhedu huumoriga vürtsitatud ettekandeid jälgiti alati suure huviga. Ta oli laialdaste huvidega ka muudel aladel, nii on ta kirjutanud oma sünnikoha Sunnemo Värmlandis ajaloo. on olnud suguluse tõttu Selma Lagerlöfi seltsi esimees ja suur lokaalpatrioot, keda eriti leinavad väga paljud Värmlandi inimesed, eestlast aga Sunnemo rahvas.

Eesti vet.-arstidel Rootsis jääb vaid soovida rahulikku puhkamist peale pingutava töökoorma veel küllaltki kõrges eas oma sünnikoha muilas.

A. Krüsa

Leinateateid

Kanadas suri 5. novembril Anna Mihalstein, n-na Põld. sünd. 31. dets. 1889 Estis.

Kanadas suri Edith Oja.

Seiharbrookis, USA-s suri hiiklusenõutaja s. nouvembril Helene Rebane, sünd. 3. dets. 1886.

Tartus suri 29. oktoobril Aino Jahu, n-na Lohk, sünd. 26. veebr 1910.

Stella Kerson õppejõuks

TORONTO (EPL) — Tuntud eesti klaverikunstnik ja klaveripedagoog Stella Kerson kinnitati alates 1. novembrist Toronto ülikooli juures töötava kuninguliku konservatooriumi korralikes klaverikласsi õppejõuks ja lauluklassi repetitoorik.

Stella Kerson on konservatooriumis töötanud juba neli aastat klaveriastajana ja osaliselt repetitorina. Nüüd õppejõudude koosseisu määratuna on ta esimeseks eestlaseks konservatooriumi õppejõudude hulgas.

● Palestiina naisterrorist Leila Khaled, kes üritus Põhjamere kohal Iisraeli lennuki ülevõttmist, kuid arreteeriti lennuki ülevõtjate meeskonna poolt, märgib ühele Egiptuse ajalehele antud juttuajamisel, et kui tahkkas oma kaasvandeelsitel huumoriga lennuki juhikabiini poole sammuma, et lennukit üle võtta, hakati neid tgast kandist tulistama. Ta kaaslane sai surma, kuid Leila jõudis lennuki järsu manöövri tõttu taaskalju pilias oma käes olevad käsigranaadid maha. Terrorist väidab, et tal ei ole seni ajani selge, miks mahakukkunud granaadid ei plahvatanud.

● **Toomas Tuuling, kes viimasel ajal elas Pariisis, kus ta esindas USA keemiafirmat Grace Chemical, on nüüd sama firma teenistuses paigutatud Shveitsi Lausanne'**

†

Raske haiguse läbi lahkus minu armas, unustamata abikaasa

Elmar Aja

* 20. 10. 1909 Narvas
† 16. 11. 1970 Borässis

Mälestavad lohutamata leinas

ABIKAASA
SUGULASED JA SÕBRAD

Matusetalitlus toimub reedel, 20/11 1970 kl. 9.00 Ülesõitsmise kabelis.